

Statusrapportering 2016

- Regional Task Force for Klimatilpasning

Billede fra Kick-off 1. april 2016

Januar 2017

Indhold

Indledning.....	2
Status på fremdrift	2
Budgetstatus.....	2
Timeforbrug.....	3
Restestimering.....	4
Kritiske antagelser	5
Resultatopnåelse	5
Samarbejde og netværk	5
Kick-off 1. april og andre arrangementer	5
Dialog med kommuner og forsyninger.....	6
Dialog med hospitalerne	7
Andre eksterne samarbejdspartnere	8
Konkrete projekter og leverancer	8
Synergieffekter	10
Hvad har vi lært?	11
Ændringer/justeringer	12

Indledning

Denne statusrapport for Den regionale Task Force for Klimatilpasning skal ses som et supplement til den formelle ramme for statusrapportering af Region Hovedstadens ReVUS-projekter, dateret 30.01.2017.

Statusrapporteringen er mere uddybende og sætter fokus på refleksion og læring, der kan tilføre projekt værdi i den resterende projektperiode.

Rapportering er udarbejdet af proceskonsulenterne, Merle Enghoff og Bente Villumsen og sekretariatsleder Martin Moneaux.

Status på fremdrift

Budgetstatus

I 2016 har der været et samlet forbrug på 1.443.315 kr. Dette forbrug er under budgetposten Task Force sekretariatet blandt andet til lønninger, opdatering af risikokort og udarbejdelse af EU-udbud. Budget og forbrug er vedlagt som bilag 1 i den formelle ramme for statusrapportering af Region Hovedstadens ReVUS-projekter, dateret 30.01.2017.

I 2016 er ikke afholdt udgifter til forprojekter eller løbende rådgivning. Dette skyldes, at de igangsatte projekter og forløb endnu ikke er afregnet ved udgangen af 2016.

Budgettet for projektet var opdelt i følgende tre poster (2016):

- Task Force sekretariat: 1.740.000 kr.
- Løbende rådgivning: 800.000 kr.
- Forprojekter: 500.000 kr.

Efter aftale med Region Hovedstad er opdelingen mellem løbende rådgivning og forprojekter fjernet, således at der nu kun er to poster:

- Task Force sekretariat: 1.740.000 kr.
- Løbende rådgivning og forprojekter: 1.300.000 kr.

Opdelingen er fjernet, fordi Task Forcen oplever en større efterspørgsel på forprojekter end på løbende rådgivning, og vi oplever, at det ikke er hensigtsmæssigt at have økonomien låst i to puljer. Ændringen vil medføre, at der anvendes flere midler på forprojekter og dermed flere konkrete resultater.

I forhold til løbende rådgivning og forprojekter er der i 2016 igangsat en stribe opgaver i tæt samarbejde med kommuner og forsyninger. Disse opgaver beløber sig i alt til 866.500 kr. De respektive kommuner og forsyninger skal jf. Task Force initiativet betale 50 % af rådgiverydelsen svarende til 433.250 kr. Det vil sige, at der i 2016 er disponeret 433.250 kr.

	Budget	Forbrug	Rest	Disponeret
Task Force Sekretariat	1.740.000	1.443.315	296.685	-
Rådgivning og forprojekter	1.300.000	0	1.300.000	433.250
I alt	3.040.000*	1.443.315	1.596.685	433.250

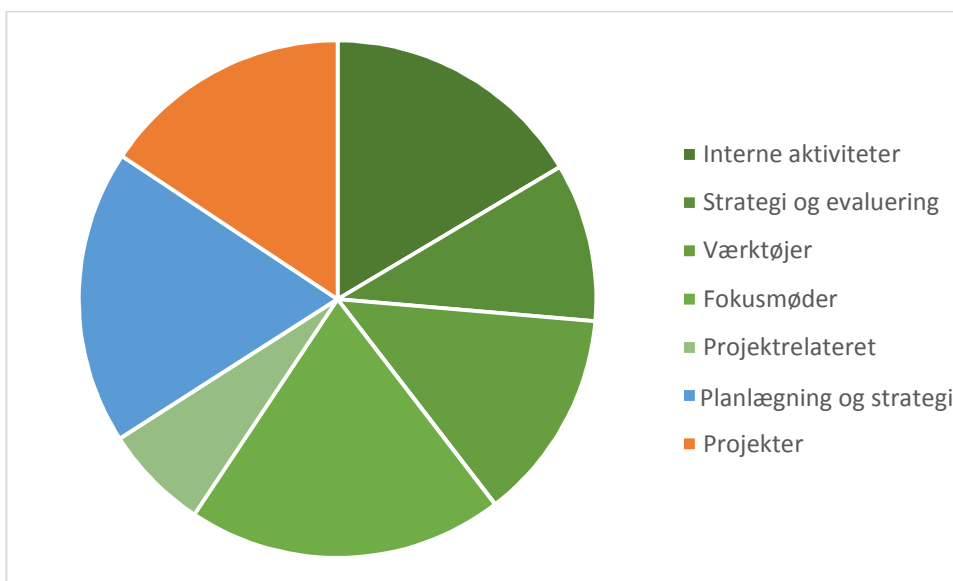
*Gladsaxe Kommune/KLIKOVAND fik i slutningen af 2015 i forbindelse med Regionsrådets godkendelse af projektet og underskrivelse af bevillingsaftale overført 3.000.000 kr. I forbindelse med bevillingsaftale II blev budgettet reguleret/ændret hvorfor der opstår en difference på 40.000 kr.

Timeforbrug

I 2016 er der i alt brug 2.866 timer under Task Force sekretariat. De 2.866 timer fordeler sig, som det fremgår af nedenstående tabel. Det største timeforbrug ses i forbindelse med den indledende dialog med kommunerne og forsyningerne (fokusmøder).

TIMEFORBRUG 2016	TIMER
TASK FORCE	1758
- INTERNE AKTIVITETER	439
- STRATEGI OG EVALUERING	264
- VÆRKTØJER	352
- FOKUSMØDER	527
- PROJEKTRELATERET	176
PLANLÆGNING OG STRATEGI	490
- FORMIDLING	197
- PROJEKTLEDELSE	26
- FORRETNINGSUDVALG + FØLGEGRUPPE	38
- UDVIKLINGSPROJEKTER	3
- PLANLÆGNING AF WORKSHOP, TEMADAG MV	106
- NETVÆRK	120

TIMEFORBRUG 2016	TIMER
TASK FORCE - PROJEKTER	418
- FAVRHOLM	71
- NORDKYSTENS FREMTID	50
- MOSEGÅRDSVEJ, GENTOFTE	32
- HELSINGE NORD, GRIBSKOV	22
- GAMMEL KLAUSDALS BROVEJ, HERLEV	29
- VED MOTORVEJEN, LYNGBY	22
- HELSINGØR BYMIDTE	33
- VÆREBRO Å	6
- VEJPROJEKTER, GLADSAXE	46
- NIVE Å, FREDENSBORG	34
- SKYBRUDSPLAN, BALLERUP	11
- SVINGELPORT, HELSINGØR	9
- KONKRETISERINGSPLAN STRANDØRE, HVIDOVRE	14
- DRÆNLEDNINGER, FURESØ	10
- HVEDEVÆNGET, FREDENSBORG	18
- LAR-PROJEKT I EGEDAL	11
SEKRETARIATSFUNKTION UDFØRT AF KLIKOVAND	200
I ALT	2.866

Restestimering

De resterende midler i budgettet for 2016 overføres til budgettet for 2017. Summen af de resterende midler beløber sig til 296.685 kr. Se budget og forbrug, vedlagt som bilag 1 i den formelle ramme for statusrapportering af Region Hovedstadens ReVUS-projekter, dateret 30.01.2017.

Region Hovedstaden har 7. februar 2017 godkendt et revideret budget for 2017 og 2018. I det revideret budget er der afsat lidt flere midler til resourcepersoner, oprettet en ny kost "Små aktiviteter/arrangementer og afsat lidt flere midler til kurser og konferencer. Se budget og forbrug, vedlagt som bilag 2 i den formelle ramme for statusrapportering af Region Hovedstadens ReVUS-projekter, dateret 30.01.2017.

Kritiske antagelser

I projektbeskrivelsen for Task Forcen er der gjort to kritiske antagelser. Den første går på *"En forudsætning for at komme i mål med projektet er, at hospitaler, kommuner og forsyninger deltager aktivt og spiller med og prioriterer klimatilpasningsindsatsen ved at afsætte medarbejderressourcer og midler til at investere i klimatilpasning."* Både kommuner og forsyninger har taget rigtigt godt imod Task Force initiativet og involverer sig aktivt i de konkrete projektsamarbejder. Task Forcen har kun haft meget begrænset samarbejde med hospitalerne. Hospitalerne er gjort opmærksomme på Task Force initiativet, og efter aftale med Region Hovedstaden er der i 2016 ikke foretaget yderligere (se afsnittet Dialog med hospitalerne).

Den anden antagelse har fokus på, at *"De to personer, der udgør Task Force, er ligeledes afgørende for projektets succes. Det er vigtigt, at de har den rette faglige og procesmæssige indsigt, forståelse og gennemslagskraft."* Der er blevet ansat to personer pr. 1. marts 2016, som helt fra start fik skabt en god relation til kommunerne og forsyningerne ved at prioritere at komme ud og holde fokusmøder. Task Forcen har haft fokus på at møde kommuner og forsyninger, der hvor de er, og på at lytte og prioritere de udfordringer, som deltagerne selv oplever. Task Forcen er blevet opfattet som en troværdig samarbejdspartner med brugbare kompetencer, og på den baggrund er det lykkedes at sætte mange projekter i gang i tæt samarbejde med kommuner og forsyninger.

På den baggrund vurderer vi, at de kritiske forudsætninger er opfyldt, dog med et vist forbehold i forhold til regionens hospitaler.

Resultatopnåelse

Samarbejde og netværk

Task Forcen har nået alle milepæle for 2016 og er godt i gang med øvrige milepæle for projektperioden. I de næste afsnit giver vi en mere kvalitativ evaluering af hovedaktiviteterne og den læring, som har været knyttet til dem.

Kick-off 1. april og andre arrangementer

Task Forcens kick-off var velbesøgt med 80 deltagere fra kommuner, forsyninger, rådgivere og andre aktører. Et godt og tætpakket program var med til at tiltrække de mange deltagere, og dagen blev brugt til intens networking og erfaringsudveksling i pauserne. Arrangementet gav også et smugkig på kommunernes og forsyningernes udfordringer ved priktest på temahjulet over indsatsområder (se foto).

I oktober arrangerede Task Forcen i samarbejde med KLIKOVANDs projektledere et go'morgen-møde kl. 8-9 på en café i København med udgangspunkt i problemstillinger omkring organisering og forandring, som Task Forcen har mødt hos kommuner og forsyninger. For første gang i KLIKOVANDs historie var der tilstrækkeligt med tilmeldinger til at gennemføre et morgenmøde, og de ca. 25 deltagere havde en god morgen med inspiration og networking. Arrangementet blev brugt som lancering af Task Forcens "organiseringsspakke" på klikovand.dk.

Samarbejdet med KLIKOVANDs projektledere har derudover blandt andet foranlediget en temadag om udledningstilladelser og overfladevandets påvirkning af recipienterne. Task Forcen og KLIKOVANDs projektledere mødes jævnligt for at koordinere og sparre med hinanden om indsatser, der kan understøtte de udfordringer, som Task Forcen møder ude hos kommunerne og forsyningerne.

Dialog med kommuner og forsyninger

Task Forcen har prioriteret at mødes med alle deltagere i KLIKOVAND for at få et overblik over status og grundlag for at prioritere arbejdet (via fokusmøder). Vi havde møde med de fleste, inden vi hen over sommeren 2016 udarbejdede strategi og handlingsplan for arbejdet, og de sidste har vi fulgt op på, indtil det lykkedes. De sidste to fokusmøder blev holdt i januar 2017.

Det har overrasket os, hvor store forskelle der er på kommuner og forsyninger i forhold til status og udfordringer. Vi havde forventet, at møderne ville komme til at ligne hinanden, og at alle væsentlige problemstillinger var kommet frem efter 6-8 møder, men det har ikke været tilfældet. Tværtimod har vi haft en oplevelse af, at hvert møde bragte nye perspektiver frem. Forskellene ligger særligt i:

- Deltagere i mødet med Task Force: Nogle steder mødtes vi med kommunen alene, andre steder var forsyningen med. Der var stor forskel på, om der var chefer med på mødet, og hvor mange, og hvor bred repræsentationen var fra kommunens afdelinger og forvaltninger. Det mindste møde havde to deltagere (ud over os), de største havde flere end 10.
- Møderne har afspejlet meget forskellig samarbejdskultur – nogle steder var det tydeligt, at der allerede var et samarbejde på tværs, andre steder blev mødet brugt som en anledning til at mødes, og andre igen kendte dårligt de potentielle interne samarbejdspartnere. På flere møder har vi oplevet, at den generelle orientering om projekter og målsætninger for klimatilpasning har givet anledning til et tættere samarbejde på tværs i kommunen og mellem kommune og forsyning. Fx blev

en kommune opmærksom på et forestående forsyningsprojekt, hvor kommunen havde et ønske om at blive koblet på i forhold til at få flettet flere målsætninger ind i projektet.

- Politisk og ledelsesmæssig prioritering har stor betydning for fremdriften i klimatilpasningsarbejdet og er vidt forskellig. Forekomsten af en "bevillingsgivende hændelse" er en vigtig driver for igangsætning af klimatilpasningstiltag, men energien fra disse ebber ofte ud efter nogle år uden oversvømmelser. Klimatilpasning er ofte højere prioriteret i kommuner med en "grøn" profil og en stærk plantradition, og vi har bemærket, at kommuner, der har arbejdet aktivt med Agenda 21, ofte lykkes bedre med den brede borgerinddragelse omkring klimatilpasning.
- Der er ofte et stort engagement hos nogle få medarbejdere, men der er stor forskel på, hvor meget det lykkes at få engagementet spredt i kommunen. En del steder ligger koordineringen hos en helt nyuddannet, som har svært ved at få tilstrækkelig gennemslagskraft.
- Klimatilpasningsplanerne spiller en meget forskellig rolle fra den ene kommune til den anden – nogle steder tager arbejdet med klimatilpasning udgangspunkt i klimatilpasningsplanens prioriteringer og en fastlagt handlingsplan, andre steder er klimatilpasningsplanen ikke handlingsanvisende, og arbejdet med klimatilpasning prioriteres ad hoc (eller slet ikke). Nogle kommuner er i gang med at udarbejde handlingsplaner nu. Flere steder bruges spildevandsplanen som handlingsplan, hvor målsætninger fra klimatilpasningsplanen indskrives – blandt andet i form af målsætninger om separatloakering og håndtering af regnvand på overfladen.
- Samarbejdet mellem kommune og forsyning er nogle steder meget velfungerende med gensidig respekt, andre steder er det svært at få til at fungere. Det er vores indtryk, at det ofte er historisk betinget og/eller personbundet. Helt overordnet er et godt samarbejde og en god relation mellem kommune og forsyning altafgørende for tempoet for igangsættelse af projekter – og i et vist omfang også projekternes kvalitet og fremdrift.
- I nogle kystkommuner er det primære fokus på erosion eller oversvømmelser fra havet, og det er svært at få prioriteret klimatilpasning i forhold til nedbør.
- Mange af forskellene mellem kommunerne bunder i, hvorvidt det er en by- eller land kommune, om de er udviklingskommuner og fuldt udbyggede kommuner, tradition for borgerinddragelse og for tværgående samarbejde, samt om kommunens størrelse. Mange små kommuner mener, at det er lettere at arbejde på tværs af en lille forvaltning end en stor.

De store forskelle betyder, at det er meget forskelligt, hvordan vi kan hjælpe de enkelte kommuner og forsyninger. Nogle har brug for et puf for overhovedet at komme i gang, andre har brug for afklaring og udredning for at finde retningen, mens andre igen blot har brug for muligheden for medfinansiering af Task Force initiativet for at få opstartsfasen af et nytænkende projekt til at falde på plads. I samarbejdet med kommuner og forsyninger har Task Forcen stor opmærksomhed på alle disse forskelle, så vi kan møde dem lige præcis, hvor de er.

Dialog med hospitalerne

Task Forcen tog initiativ til at mødes med hospitalernes grønne koordinatore på et af deres KOOR møder for at introducere vores tilbud om assistance. De var positive, og flere af dem kunne godt se et potentiale i samarbejdet, men de fleste steder hvor håndtering af ekstreme nedbørshændelser er et problem, er de allerede så godt i gang med klimatilpasning, at det næppe vil være relevant. Vi har efterfølgende haft lidt dialog og sparring med hospitalet på Bornholm. Vi vil senere genoptage dialogen for at høre, om der er nyt potentiale for samarbejde. Niveaue for indsatsen er aftalt med Region Hovedstaden.

Derudover har Task Forcen haft et samarbejde om regnvandshåndtering i Favrholm, hvor det nye Regionshospital skal ligge. Favrholm er et område med beskyttet natur, hydraulisk belastede vandløb og ringe mulighed for nedsivning, der skal forenes med krav til gode adgangsforhold til hospitalet uanset vejforhold. Task Forcen har bidraget til, at Hillerød Kommune og Forsyning samt Regionshospitalets rådgiver

har fået sikret et fagligt grundlag for det videre arbejde med udvikling af området (se afsnittet Konkrete projekter).

Andre eksterne samarbejdspartnere

Task Forcen har prioriteret at mødes med andre vigtige aktører inden for klimatilpasning, både på 1:1 møder og i forbindelse med arrangementer og konferencer. Det gælder både videninstitutioner, offentlige myndigheder, brancheorganisationer og andre organisationer. Vi oplever generelt en stor interesse for at samarbejde og dele viden, og vi har på den måde mulighed for at være opdaterede om, hvad der ellers sker på området. Den store interesse for samarbejde ses også i den brede repræsentation i Task Forcens følgegruppe.

Det har stor værdi, når vi samarbejder med kommuner og forsyninger om konkrete projekter, at vi kan udpege eksisterende viden eller igangværende aktiviteter, som er relevante for netop dem. På den måde er vi "øjne og ører" for kommuner og forsyninger; vi opsøger og sorterer i de store mængder viden, der findes, og tilbyder dem netop det, de har brug for.

Konkrete projekter

Task Forcens arbejde er målrettet hele regionen, og derfor er generiske problemstillinger, hvor indsatsen kommer mange til gode, højt prioriteret. Derudover prioriterer Task Forcen særligt tværgående samarbejde og blå/grønne løsninger med merværdi samt projekter og problemstillinger, som afspejler de opstillede mål for Task Force. Vi har desuden lagt vægt på, at Task Forcen kan være med til at sætte processer i gang, der er handlingsorienterede og gøre en forskel i de konkrete projekter.

Dette er baggrunden for, at nedenstående projekter og indsatser er iværksat. Fælles for alle projekterne er, at klimatilpasningen håndteres via blå/grønne løsninger, der skal bidrage til merværdi for borgere og/eller naturen.

5 forprojekter

- LAR på kommunale bygninger og arealer, Egedal Kommune
 - **Fokus:** En generisk vejledning for mindre LAR projekter på kommunale ejendomme i forhold til proces, ansvarsfordeling, finansiering, opmærksomhedspunkter og drift ud fra pilotprojekt(er) i Egedal Kommune.
- Overfladehåndtering af vand ved støjvold, Fredensborg Kommune
 - **Fokus:** Kommunal støjvold giver vand på terræn ved boliger. Skitseforslag for løsning af regnvandshåndteringen via blå/grønne løsninger. Samarbejde med grundejerforening.
- Tilbageholdelse af vand i Nive Å-systemet, Fredensborg Kommune
 - **Fokus:** Afdække muligheden og effekten af tilbageholdelse af vand i Nive Å via blå/grønne løsninger, således at der ikke sker opstuvning nedstrøms i åen, samspil med havets påvirkning af vandstanden i Nive Å.
- Vejvand på Gammel Klausdalsbrovej, Herlev Kommune
 - **Fokus:** Give konkrete løsninger til, hvordan vejvandet kan håndteres ved hjælp af blå/grønne løsninger sammentænkt med en øget trafiksikkerhed.
- Handlingsplan for Helsingør bykerne, Helsingør Kommune og Forsyning Helsingør
 - **Fokus:** Procesplan og handlingsplan for håndtering af regnvand og skybrud i Helsingør bykerne samt fastlæggelse af serviceniveau for skybrudsplanlægningen i bykernen. Der arbejdes med to pilotprojektet, hvor der skal ses på konkrete overfladeløsninger og finansieringsmodeller.

10 Task Force indsatser

- Skybrudsplan med områdeanalyse, Ballerup Kommune og Ballerup Forsyning
 - **Fokus:** Udarbejdelse af en skybrudsplan for Ballerup Kommune, der giver en konkret anvisning til, hvordan og hvor kommunen skal sikre sig. *Dette projekt sigter på at iværksætte et forprojekt.*
- Klimatilpasning af Mosegårdskvarteret, Gentofte Kommune og Nordvand
 - **Fokus:** Udarbejdelse af procesplan samt overblik over nødvendige forundersøgelser forudgående en borgerinddragelsesproces vedrørende blå/grønne løsninger på villaveje, samt sparring på borgerinddragelsesproces. *Dette projekt vil forventeligt omfatte et forprojekt med fokus på borgerinddragelse.*
- Klimatilpasning på veje, Gladsaxe Kommune og Nordvand
 - **Fokus:** Planlægning og facilitering af workshop med fokus på indsamling af erfaringer og viden i forhold til at få klimatilpasning integreret i vejarealer. På baggrund af dette udarbejdes to produkter: Guide til OBS-punkter ved integration af klimatilpasning i veje samt en procedure for samarbejde og arbejdsopgaver ved vejprojekter.
- Håndtering af vand i Helsingør Nord, Gribskov Kommune
 - **Fokus:** Bistand til planlægning og facilitering af workshop for kommunens og GribVands fagmedarbejdere om muligheder og udfordringer for håndtering af regnvand med blå/grønne løsninger med udgangspunkt i det vindende arkitektteams forslag for den nye bydel, Helsingør Nord.
- Konkretiseringsplan for Strandøre, Hvidovre Kommune
 - **Fokus:** Afklaring af behov og udarbejdelse af procesplan for gennemførelse af borgerinddragelsesproces, der skal resultere i en konkretiseringsplan for Strandøre med fokus på blå/grønne løsninger på villaveje og privat grund. Desuden generel bistand til kommunen. *Dette projekt vil inkludere et forprojekt med fokus på borgerinddragelsesaktiviteter og visuel udarbejdelse af konkretiseringsplan.*
- Klimatilpasning af ny bydel langs motorvej, Lyngby-Taarbæk Kommune og Forsyning
 - **Fokus:** Bistand til kommunens fagmedarbejdere om hvilke krav og muligheder, de kan sætte for byherre for håndtering af regnvand på overfladen i nyt bolig og erhvervsområde i Lyngby.
- Klimatilpasning af ny bydel, Svingelport, Helsingør Kommune
 - **Fokus:** Afklaring om mulighederne for at håndtere regnvandet via blå/grønne løsninger i et område med jordforurening, høj befæstelsesgrad og med BaneDanmark som nabo. Task Forcens indsats på dette projekt er afsluttet.
- Gamle dræn og regnvand i blomsterkvarteret, Furesø Kommune og Furesø Egedal Forsyning
 - **Fokus:** Afklaring af forsyningens ansvar vedrørende overbelastning af kloaksystemet med tilkobling af regnvand, dræn og ferskvand fra nærliggende sø samt forslag til blå/grønne løsninger for at håndtere problemet. *Dette projekt overgår forventeligt til et forprojekt med fokus på juridisk afklaring og eventuelt et teknisk projekt.*
- Kommunikationsplan for Nordkystens Fremtid, Halsnæs, Gribskov og Helsingør kommuner
 - **Fokus:** Bistand til udarbejdelse af kommunikationsplan, bl.a. indeholdende interessentanalyse og klarlægning af målsætning for kommunikationen. *Dette projekt overgår forventeligt til et forprojekt med fokus på kommunikation og tværkommunalt samarbejde.*

- Regnvandshåndtering i Favrholt, ny bydel og Regions sygehus, Hillerød Kommune og Forsyning
 - **Fokus:** Bistand i projektgruppemøder med mødeledelse og referat, således at der blev sikret fremdrift og en ansvarsfordeling mellem gruppens medlemmer til at komme frem til de nødvendige undersøgelser til fastlæggelse af krav til håndtering af regnvand via blå/grønne løsninger. *Dette projekt fortsættes forventeligt med et forprojekt med fokus på juridisk afklaring.*

Task Forcens rolle i forhold til kommuner og forsyninger er speciel, fordi vi kommer uden egeninteresse. Vi er der kun for at hjælpe dem, de behøver ikke at have en færdig projektbeskrivelse klar, og det koster ikke noget at lave en aftale. Det betyder, at vi får en særlig rolle i projektafklaringsforløbet, og at vi som deres fortrolige også kan bistå med at få samarbejdet internt og på tværs til at fungere.

Øvrige leverancer

Task Forcens arbejde omfatter en række understøttende aktiviteter i form af strategi, forberedelse, kommunikation og evaluering. I 2016 omfatter dette:

- Strategi for Task Forcen, der omfatter vision og mål samt indsatser for 2016 og en foreløbig plan for aktiviteter i 2017. Den er et styringsværktøj for Task Forcens løbende prioriteringer og tilrettelæggelse af arbejdet.
- Udarbejdelse af diverse materialer og procedure i forbindelse med udsendelse af miniudbud. Dette materiale er en stor hjælp i samarbejdet med kommuner og forsyninger, når projekter skal sættes i gang.
- Udarbejdelse af spørgeskema og gennemførelse af baseline for klimatilpasning i Region Hovedstad i samarbejde med Oxford research.
- Opdatering af risikokort over Region Hovedstaden i samarbejde med COWI. Konceptet for risikokortet er ændret til en form, hvor det umiddelbart giver mere mening, og hvor det kan opdateres i slutningen af 2018. Det vil blive publiceret i begyndelsen af 2017.
- Kommunikationsstrategi for Task Force og kommunikationsplan.
- Kommunikationsaktiviteter, herunder hjemmeside, værktøjer, vejledning, cases og formidling af best practice.

Synergieffekter

En af Task Forcens styrker er, at vi bidrager til synergieffekter ved at sætte ringe i vandet med vores indsats. Det gør vi blandt andet ved at skubbe til en bedre og bredere samarbejdskultur og organisering omkring klimatilpasning, både i dialogen med kommuner og forsyninger og ved fx vores arbejde med procesplaner og konkrete oversigter med procedure for integrering af klimatilpasning i forskellige projekter. Det sker også helt konkret i vidensformidling af erfaringer og læringspunkter, som vi har indsamlet via vores samarbejde med kommuner og forsyninger, og ved deltagelse i faglige arrangementer.

Helt særligt vil vi fremhæve vores ressource og opmærksomhed på at indsamle læringspunkter fra de enkelte projekter og have fokus på næste skridt frem mod realisering af klimatilpasningsprojektet. Vi sikrer, at projektet skaber intern læring, men også at denne læring videreformidles, så andre kommuner og forsyninger kan bygge ovenpå. Derfor har vi også udarbejdet en fast procedure for aflevering af projekterne, så vi sikrer, at vores indsats er første trin på vejen videre.

Derudover har vi her fremhævet nogle eksempler på, hvornår der også i vores arbejde sker synergieffekter:

- Vi har via vores følgegruppemøde været opmærksomme på at indsamle viden om igangsatte projekter i regionen, så vi ikke går i vejen eller laver dobbeltarbejde. Dette har bl.a. medført, at vi følger Vand i Byers arbejdsgruppe om beredskab.

- Det er vigtigt, at klimatilpasning er en løftestang for øvrige målsætninger, planer m.v., da det ellers flere steder ikke ville give mening at bruge så mange penge på det. Blandt andet via projektet om klimatilpasning på vej med Gladsaxe og Nordvand har vi været med til at sikre, at arbejdet med klimatilpasning på veje sker i synergi med blandt andet kommunens grønne strategi.
- Internt i KLIKOVAND har samarbejdet mellem Task Forcen og projektlederne skabt en synergi i de planlagte aktiviteter, således at KLIKOVANDs projektledere og Task Forcen koordinerer og understøtter indsatserne.

Hvad har vi lært?

Af vores arbejde i 2016, som både har omfattet afsøgning af udfordringer, indledende samarbejder samt igangsættelse af projekter, har vi fået en del læringspunkter. Mange af dem fremgår af de foregående afsnit, men vi har samlet en række af de vigtigste pointer her:

Projekter med kommuner og forsyninger

- Det tager længere tid end forventet at sætte projekterne i gang (særligt forprojekterne), da særligt kommunerne har udfordringer med at tilvejebringe den fornødne økonomi og ressourcer.
- Der er et stort behov for at støtte kommuner og forsyninger i udarbejdelsen af miniudbuddene. De har oftest ikke stor erfaring med at skrive udbud, eller de savner de nødvendige ressourcer til det.
- Det er vigtigt, at Task Forcen hele tiden forventningsstemmer med projektejerne, hvad deres rolle, arbejdsopgaver og evt. tidsforbrug er og hvad vi lægger af ressourcer i de konkrete projekter.
- I vores arbejde er det centralt og meget påskønnet, at vi er så fleksible som muligt. Det gælder projekternes indhold og form, hvad vi kan lægge af ressourcer i de enkelte projekter – samt at projektet kan gå fra at være en Task Force indsats til et forprojekt. Det er medvirkende til, at flere projekter bliver sat i gang, og det er en god markedsføring for KLIKOVAND og Region Hovedstaden.
- Samarbejdet mellem kommune og forsyning er afgørende for, hvad der kan lade sig gøre. Det har derfor også indvirkning på, hvilke projekter vi får igangsat hos kommunerne og forsyningerne, samt om kommune og forsyning deler projektejerskabet i både Task Force indsatserne og forprojekterne.

Udfordringerne i kommuner og forsyninger

- Som beskrevet tidligere, har vi mødt mange forskellige udfordringer hos kommuner og forsyninger, men det er helt tydeligt, at der kun i meget begrænset omfang efterspørges rådgivning/sparring på tekniske løsninger. Kommunerne og forsyningerne har store udfordringer i forhold til, at der er mangel på viden og erfaringer om, hvordan klimatilpasningsprojekterne skal køres (proces), overblik over økonomi og finansieringsmuligheder i projekterne samt ikke mindst hvordan økonomien kan fordeles mellem kommune og forsyning – både i forhold til anlæg og drift. Dette skyldes blandt andet, at der sjældent bliver lavet opsamlinger på projekternes læringspunkter (både gode og dårlige), for når projektet er færdigt, er medarbejderne allerede videre til næste opgave. Usikkerhed omkring økonomi kan i værste fald medføre, at projektet ikke bliver igangsat.
- Kommunerne er klemte på ressourcer. Særligt de mindre kommuner har miljømedarbejdere, som skal jonglere med flere fagområder inden for miljø, natur, vand og klima, og derfor kan det være svært at prioritere klimatilpasning.
- Det er miljøafdelingen, som ofte er projektejer og skal styre anlægsprocessen for klimatilpasningsprojekterne. Men i mange tilfælde har de gennem deres fagopgaver i kommunen begrænset erfaring med at gennemføre anlægsprojekter. Det har deres kollegaer og samarbejdspartnere til gengæld, fx både vej og park og forsyningen, og det kan give en skævvridning i samarbejdet og vanskelige vilkår for projektejeren.

Task Forcens opgaver og arbejdsform

- Det er nødvendigt fortsat at lave opsøgende arbejde hos de kommuner og forsyninger, som vi ikke har haft et samarbejde med, så vi sikrer, at vores hjælp kommer så mange som muligt til gode.
- Det bliver svært for os at få nogle tværkommunale projekter på benene, da der ikke er så mange problemstillinger, der går på tværs af kommunegrænserne. Flere af disse problemstillinger bliver løst ved projekterne St. Vejde Å, Harrestrup Å og Kagså. Det er mere generiske problemstillinger, som vi ser, vil have en karakter af tværkommunale indsats. Dog kan det blive aktuelt med tværkommunalt samarbejde i forbindelse med letbanen om klimatilpasning af traceer og forpladser, og muligvis i oplandet til Værebros Å.
- For at sikre fælles praksis, forankring af processerne og mulighed for sparring har Task Forcen valgt en arbejdsform, hvor vi som udgangspunkt går ud sammen til møder. Hjemme på kontoret deler vi opgaverne imellem os og bruger hinanden til sparring. Dette sikrer også dækning ved ferie og sygdom, samt at vi kan bistå med referatskrivning.
- Vi skal hele tiden huske, at vi skal formidle de samme ting flere gange og på forskellige måder. Det er ikke nok med én gang og så tro, at alle er med på alle reglerne eller nyeste viden om fx nedsivning fra zink tagrender og tage.
- Vi er gået i gang med at udarbejde en beredskabsplan for pressedækning ved store begivenheder, fx skybrud. Den skal afklare en rollefordeling og give retningslinjer til, hvordan vi håndterer pressen. Task Forcen kan generelt kun udtale sig om generelle forhold, da alle konkrete projekter og problemstillinger tilhører kommuner og forsyninger.

Ændringer/justeringer

Jævnfør projektbeskrivelsen skal et konsulentfirma halvvejs i projektforløbet udarbejde en evaluering af Task Forcens virke. For at imødekomme dette blev der allerede i starten af projektet rettet henvendelse til Oxford Research for at få udarbejdet et monitorerings- og evalueringsprogram, som forløb i hele projektperioden.

Det oprindelige monitorerings- og evalueringsprogrammet var meget ambitiøst med monitorering blandt kommuner og forsyninger hvert halve år. Et halvt år inde i projektet kunne vi se, at programmet var alt for omfattende, blev opfattet forstyrrende blandt respondenterne og ikke gav værdi. Derfor blev programmet omstruktureret, så monitoreringsdelen nu fylder mindre, og evalueringselementet fylder mere. Der gennemføres en midt- og slutevaluering med fokus på at trække værdi ind i projektet undervejs og få et overblik over Task Force initiativets resultat. Dette er godkendt i Forretningsudvalget og af Region Hovedstaden.

Region Hovedstaden har godkendt afvigelser fra deres retningslinjer for administration af projekttilskud. Det handler hovedsageligt om frekvensen for timedokumentation for Task Force-medarbejderne og KLIKOVANDS projektledere.

Afslutningsvis har Region Hovedstaden godkendt omprioritering af midler i budgettet. Det handler blandt andet om flere midler til udarbejdelse af EU-udbud for rådgiverydelser til Task Forcen og opdatering af risikokort samt en reduktion af midler under vedligeholdelse af logbog på hjemmesiden og hjælp til vedligeholdelse af logbog.

Ingen af ovenstående ændringer og justeringer får betydning for projektets formål.